NORAKSTS
Lieta Nr.A42576308
AA43-0115-12/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 10.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Osmane,
tiesneses S.Gintere un V.Zommere,

piedaloties pieteicējas *M.Z.* pārstāvim *E.B.*, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Baltijas Starptautiskās akadēmijas pārstāvei *T.J.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *M.Z.* pieteikumu par Baltijas Starptautiskās akadēmijas rektora 2007.gada 4.decembra rīkojuma Nr.1711/m atcelšanu, sakarā ar Baltijas Starptautiskās akadēmijas un *M.Z.* apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 1.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Baltijas Starptautiskās akadēmijas rektora 2007.gada 4.decembra rīkojumu Nr.1711/m (turpmāk – Rīkojums) *M.Z.* eksmatrikulēta no Augstskolas maģistra programmas *„/Nosaukums/"* sakarā ar studiju programmas (teorētiskā kursa) apguves līguma termiņa izbeigšanos.

[2] Nepiekrītot Rīkojumam, *M.Z.* 2008.gada 23.janvārī Baltijas Starptautiskās akadēmijas (turpmāk – Augstskola vai atbildētāja) Senātam nosūtīja sūdzību.

[3] 2008.gada 3.martā Augstskolas Senāts *M.Z.* sniedza atbildi, ka sūdzība par rektora rīkojumu par eksmatrikulācijas izskatīšanu neietilpst Augstskolas Senāta kompetencē.

[4] 2008.gada 7.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *M.Z.* pieteikums, kurā lūgts atcelt Rīkojumu, piedzīt zaudējumus un morālo kaitējumu.

Pieteicēja Rīkojumu uzskata par prettiesisku saskaņā ar turpmāk minēto.

[4.1] Pieteicēja Rīkojumu saņēma 2008.gada janvārī kopā ar 2007.gada 21.decembra Augstskolas rektora vēstuli Nr.061318.

Saskaņā ar Augstskolu likuma 49.panta otro daļu personas izslēgšanu no augstskolas veic rektors, bet apelācijas izskata augstskolas Senāts. Šāda kārtība noteikta arī Augstskolas Satversmes 26.2.punktā. Pieteicēja izmantoja minētās tiesības, 2008.gada 23.janvārī iesniedzot apelācijas sūdzību. Tomēr atbildi pieteicēja nesaņēma.

Pieteicēja nav izdarījusi nevienu likumā noteikto pārkāpumu, kā dēļ viņa būtu jāatskaita. Rīkojuma pamatojumā norādītais iemesls ir prettiesisks, jo studiju līgumu nevar lauzt vienpusējā kārtā. Līdz ar to pieteicējai liegtas tiesības pabeigt mācību programmu saskaņā ar līguma 2.1.1. un 2.1.2.punktiem.

[4.2] Atbilstoši Augstskolu likuma 46.panta otrajai daļai un Ministru kabineta 2004.gada 26.oktobra noteikumiem Nr.886 „Studiju līgumā obligāti ietveramie noteikumi", starp Augstskolu un pieteicēju noslēgts studiju līgums. Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto informāciju Augstskolas profesionālās maģistra programmas *„/Nosaukums/"* akreditācija beidzās 2007.gada 12.septembrī un minētā programma nav akreditēta nevienā citā Latvijas augstskolā.

Tādējādi pieteicējai nav iespēju pabeigt studijas izvēlētajā programmā. Līdz ar to pieteicēja prasa atlīdzinājumu par samaksāto studiju maksu Ls 1350 un morālo kaitējumu Ls 3000 apmērā.

[5] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz turpmāk minētiem argumentiem.

[5.1] Augstskola nevar izdot pieteikumā pieprasīto administratīvo aktu, jo augstskolas izdod tikai divu veidu administratīvos aktus: rīkojumu par imatrikulāciju un rīkojumu par eksmatrikulāciju.

[5.2] 2008.gada 1.februārī saņemtā pieteicējas sūdzība Senātam tika atstāta bez izskatīšanas, jo nav ievēroti pārsūdzības termiņi. Senātam nav tiesības izskatīt sūdzības par Rīkojumu saskaņā ar Augstskolu likumu. Par to pieteicēja informēta un viņai nosūtīts ierakstīts sūtījums.

[6] Administratīvā rajona tiesa ar 2010.gada 1.jūlija spriedumu Rīkojumu atzina par prettiesisku un atcēla no tā pieņemšanas dienas, uzlika pienākumu Augstskolai mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža rakstveidā atvainoties pieteicējai, noraidīja pieteicējas pieteikumu daļā par mantiskā zaudējuma un morālā kaitējuma naudas izteiksmē atlīdzinājumu.

Spriedums pamatots šādi.

[6.1] Tiesa secināja, ka lietā pastāv strīds par to, vai pieteicējas eksmatrikulācija no Augstskolas bija tiesiska.

[6.2] Augstskolu likuma 46.pants noteic uzņemšanu un ierakstīšanu studējošo sarakstā (imatrikulāciju). Šā panta otrā daļa nosaka, ka studējošais ar augstskolu rakstveidā slēdz studiju līgumu. Studiju līgumā obligāti ietveramos noteikumus nosaka Ministru kabinets.

Saskaņā ar Augstskolu likuma 49.pantu personu var izslēgt no studējošo saraksta, ja 1) tā pati to vēlas; 2) noskaidrojas, ka tās uzņemšanu ir ietekmējusi maldināšana, kukuļdošana vai cita rīcība, ar kuru pārkāpts pretendentu vienlīdzības princips; 3) tā augstskolas noteiktajos termiņos nav nokārtojusi nepieciešamos pārbaudījumus vai nav veikusi citus studiju uzdevumus; 4) tā ir pārkāpusi augstskolas iekšējās kārtības noteikumus. Personas izslēgšanu no studējošo saraksta veic augstskolas rektors. Apelācijas izskata augstskolas Senāts.

No minētajām tiesību normām izriet, ka personu, ar kuru noslēgts studiju līgums, var izslēgt no studējošo saraksta, tikai pamatojoties uz Augstskolu likuma

49.panta pirmajā daļā noteiktajiem pamatiem. Likumdevējs ir devis izsmeļošu to gadījumu uzskaitījumu, kad ir iespējama personas eksmatrikulācija.

[6.3] 2005.gada 13.augustā starp pieteicēju un Augstskolu noslēgts studiju līgums par 2.līmeņa augstākās profesionālās izglītības apguvi. Saskaņā ar studiju līguma 1.1.punktu pilna laika studiju programmas īstenošanas ilgums un apjoms ir 3 semestri. Saskaņā ar minētā līguma 1.2.punktu maģistrants tiek ieskaitīts dienas nodaļās 1.semestrī krievu plūsmā ar krievu, latviešu un angļu apmācības valodām pēc otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas *„/Nosaukums/”* (*/numurs/*) maģistra profesionālā grāda iegūšanai.

Saskaņā ar studiju līguma 3.1.2.apakšpunktu Augstskolai ir tiesības lauzt līgumu gadījumā, ja maģistrants nepilda līgumā noteiktās saistības, t.i., neievēro līguma saistības (studiju līguma 2.2.1.apakšpunkts), neievēro iekšējos normatīvos aktus, kas regulē Augstskolas darbību (studiju līguma 2.2.2.apakšpunkts), nenokārto visus eksāmenus un ieskaites Augstskolas mācību plānā un nodarbību sarakstā paredzētajā laikā (studiju līguma 2.2.3.apakšpunkts) vai neapmaksā studijas Augstskolas Senāta noteiktajā termiņā un apmērā (studiju līguma 2.2.1.apakšpunkts).

Pieteicēja pēc 3.semestra vairākkārt lūdza Augstskolu pagarināt maģistra darba aizstāvēšanas termiņu. 2007.gada 23.novembrī nozīmēta atkārtota aizstāvēšanās. Minētais tiesas ieskatā nozīmēja, ka Augstskola tādējādi pagarināja studiju līguma termiņu. 2009.gada 29.novembrī pieteicēja lūdza vēl vienu pagarinājumu, bet tika izslēgta no studējošo skaita. Līdz ar to atzīstams, ka Augstskola pieteicējas lūgumu par studiju līguma termiņa pagarināšanu noraidīja.

Tiesa secināja, ka studiju līguma izpilde nebeidzas ar studiju teorētiskā kursa izpildi, bet ar maģistra profesionālā grāda iegūšanu vai studiju līguma laušanu. Līdz ar to tiesa atzina kā nepamatotu Augstskolas argumentu, ka pēc 3.semestra pieteicēja vairs nav uzskatāma par Augstskolas personālu. Tiesa uzskatīja, ka Augstskolas Senāts nepamatoti atteicās skatīt pieteicējas apelācijas sūdzību.

Līdz ar to Augstskolai nebija tiesības vienpusēji lauzt studiju līgumu – izslēgt personu no studējošo saraksta sakarā ar studiju līguma izbeigšanos.

2007.gada 4.decembra eksmatrikulācijas rīkojumā Nr.1711/m nav minēts neviens no Augstskolu likuma 49.panta pirmajā daļā minētajiem pamatiem personas izslēgšanai no studējošo saraksta. Līdz ar to tiesa secināja, ka pieteicējas eksmatrikulācija atzīstama par prettiesisku, jo neatbilst nevienam no Augstskolu likuma 49.panta pirmajā daļā norādītajiem pamatiem. Tādējādi tiesa Rīkojumu atzina par prettiesisku.

[6.4] Tiesa izvērtēja pieteicējas prasījumu par zaudējumu atlīdzinājumu Ls 1350 apmērā un konstatēja turpmāk minēto.

Viens no priekšnosacījumiem, lai apmierinātu personas prasījumu par zaudējumu atlīdzinājumu, ir cēloņsakarības konstatēšana. Proti, tiesai ir jākonstatē vai starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Tiesa, izvērtējot pieteicējas prasījumu un pamatojumu zaudējumu Ls 1350 apmērā atlīdzināšanai, konstatēja, ka nepastāv tieša cēloņsakarība starp pieteicējas ieskatā tai radītajiem zaudējumiem un atbildētājas izdoto administratīvo aktu (eksmatrikulācijas rīkojumu).

Studiju līguma Nr.RI5M098 1.2.punktā ir noteikts, ka normatīvais apmācības ilgums Augstskolā ir 3 semestri. Apmācības tarifs par katru semestri – Ls 500. Studiju maksas apmērs par visu studiju programmu kopumā – Ls 1500.

Kā izriet no studiju līguma, studiju maksa tiek noteikta par studiju programmas *„/Nosaukums/"* apguvi. Studiju apguve notiek saskaņā ar mācību plāniem, ko sastāda Augstskola. Studiju maksas mērķis ir apmaksāt Augstskolas lektoru un pasniedzēju sniegtos pakalpojumus.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir apmeklējusi lekcijas, kārtojusi eksāmenus, tādējādi izmantojusi Augstskolas sniegtos pakalpojumus, par kuriem tā iepriekš samaksājusi studiju līgumā noteikto maksu. Papildu maksa par maģistra darba ārpus kārtas aizstāvēšanu no pieteicējas nav prasīta.

Pieteicējas mērķis, maksājot studiju maksu, bija ne tikai Augstskolas piedāvāto kursu apguve, bet arī iegūt diplomu par augstākās profesionālās izglītības programmas apguvi. Šobrīd pieteicējai šādas iespējas nav, jo Baltijas Starptautiskās akadēmijas profesionālā maģistra studiju programma *„/Nosaukums/"* ir bijusi akreditēta no 2005.gada 22.jūnija līdz 2007.gada 12.septembrim.

No lietas apstākļiem tiesa secināja, ka pieteicēja atskaitīta no studējošo saraksta, jo pieteicēja nebija izpildījusi studiju saistības ar Augstskolu, kas gan netika norādīts eksmatrikulācijas rīkojumā. Pieteicējai tika dotas divas iespējas maģistra darba izstāvēšanai. Pieteicēja otro iespēju maģistra darba aizstāvēšanai neizmantoja, par ko 2007.gada 29.novembrī Baltijas starptautiskajā akadēmijā sastādīts protokols par viņas neierašanos uz maģistra darba aizstāvēšanu.

Pieteicēja norāda, ka nav pienācīgā kārtā informēta par maģistra darba aizstāvēšanas laiku un līdz ar ko pieteicējai nebija iespējas pienācīgi sagatavoties aizstāvēšanai. Citus attaisnojošus iemeslus, kādēļ pieteicēja neieradās uz maģistra darba atkārtoto aizstāvēšanu, pieteicēja neminēja. Līdz ar to tiesa secināja, ka galvenais iemesls, kādēļ pieteicējai tika liegta iespēja iegūt maģistra grādu, nebija eksmatrikulācijas rīkojuma pieņemšana, bet gan pieteicējas nenokārtotās akadēmiskās saistības ar augstskolu. Proti, pieteicēja nebija aizstāvējusi maģistra darbu, kas ir priekšnosacījums maģistra grāda piešķiršanai.

Tādējādi tiesa nekonstatēja tiešo cēloņsakarību starp pieteicējas ieskatā tai radītajiem zaudējumiem un Augstskolas izdoto administratīvo aktu (eksmatrikulācijas rīkojumu).

[6.5] Izvērtējot pieteicējas prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu Ls 3000 apmērā tiesa secināja turpmāk minēto.

Kā izriet no lietas apstākļiem, Baltijas Starptautiskās akadēmijas profesionālā maģistra studiju programma *„/Nosaukums/"* vairs nav akreditēta un pieteicēja nevar tajā iegūt profesionālo maģistra grādu. Tomēr minētais nenozīmē, ka pieteicējas apgūtais studiju kurss minētajā programmā nevar tikt pielīdzināts kādai citai profesionālajai maģistra studiju programmai tajā pašā vai citā augstskolā. Līdz ar to tiesa atzina, ka pieteicējas tiesību aizskārums – iegūt profesionālo maģistra grādu, nav vērtējams kā smags un neatgriezenisks.

Noteicošais atlīdzinājuma veids ir iepriekšējā stāvokļa atjaunošana. Vienīgi tad, ja iepriekšējo stāvokli nedz tiesiski, nedz faktiski nevar atjaunot, vai arī tas nav adekvāti, pieļaujams atlīdzinājums naudā. Iepriekšējā stāvokļa atjaunošana nav adekvāta, ja tā ir saistīta ar nesamērīgi lielām pūlēm, kas neatrodas saprātīgās attiecībās ar pieprasīto tiesisko stāvokli. Papildus šiem atlīdzinājuma veidiem Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtā daļa paredz iestādes atvainošanos kā atlīdzinājuma veidu par vieglu privātpersonai nodarīto personisko (arī morālo) kaitējumu (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009 12.punktu*).

Senāts jau iepriekš ir piekritis, ka atlīdzinājums var būt atbilstīgs, ja pārkāpuma radītās sekas tiek likvidētas un tiek atjaunota tiesiskā situācija, kāda, visticamāk, būtu bijusi, ja prettiesiskā rīcība nebūtu notikusi (*sk. Senāta 2008.gada 28.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-45/2008*). Senāts arī norādīja, ka lēmuma atcelšana pati par sevi ir morāls gandarījums (*sk. Senāta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009 12.punktu*).

Ne jebkurš morālais kaitējums ir atlīdzināms naudā. Vienīgi būtisku morālo kaitējumu ir atbilstīgi atlīdzināt naudā. Tādēļ Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtā daļa paredz, ka vieglāka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskāruma gadījumā morālo kaitējumu var atlīdzināt ar iestādes rakstveida vai publisku atvainošanos. Atvainošanās ir atbilstīgākais atlīdzinājuma veids, ar kuru atlīdzina morālo kaitējumu, kurš nav smags (*sk. turpat, 14.punktu*).

Izvērtējot iepriekš minēto, tiesa secināja, ka morālā kaitējuma atlīdzinājums naudā nebūtu adekvāts. Tiesas ieskatā pieteicējas prasījums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir apmierināms daļēji un kā atbilstīgs atlīdzinājums nosakāma iestādes rakstveida atvainošanās. Atceļot prettiesisko Rīkojumu, pieteicējai ir tiesības turpināt studijas, vienojoties ar Augstskolu par iespējām iegūt maģistra grādu citā līdzīgā profesionālās maģistrantūras programmā.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 1.jūlija spriedumu pieteicēja un Augstskola iesniedza apelācijas sūdzības.

[7.1] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīts pieteikums daļā par mantiskā zaudējuma un morālā kaitējuma naudas izteiksmē atlīdzinājumu, uzliekot atbildētājai pienākumu rakstveidā atvainoties pieteicējai.

Pieteicējas apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[7.1.1] Tiesa nepamatoti neuzskatīja par būtisku faktu, ka atbildētājas pārstāvim nav noformējusi pilnvarojumu atbilstoši likuma prasībām. Tiesa nevarēja ņemt vērā dokumentus, paskaidrojumus un citi pierādījumus, kurus iesniedza tiesā persona, kura nebija tam pilnvarota.

[7.1.2] Tiesa, taisot spriedumu par mantisko zaudējumu atlīdzinājuma noraidīšanu, nenovērtēja lietā esošus pierādījumus. Proti, prettiesiski atskaitot pieteicēju no augstskolas, bija liegta iespēja iegūt maģistra grādu izvēlētajā programmā augstskolas dēļ. Šobrīd nav iespējams šādu iespēju atjaunot, jo programma vairs nav akreditēta nevienā augstskolā.

[7.1.3] Tiesa nepamatoti noraidīja pieteicējas lūgumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu naudā, jo pieteicēja nepamatoti netika pielaista pie maģistra darba aizstāvēšanas, Augstskolas Akadēmiskā šķīrējtiesa neizskatīja pieteicējas sūdzību, Augstskola nepieaicināja un neuzklausīja pieteicēju, kā arī nenodrošināja pieteicējai iespēju aizstāvēt maģistra darbu objektīvajā komisijā. Savā darbībā Augstskola pieļāvusi vairākus ētiskus pārkāpumus.

[7.2] Atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru Rīkojums atcelts un atbildētājai uzlikts pienākums rakstveidā atvainoties pieteicējai.

Atbildētājas apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[7.2.1] Tiesa nav ņēmusi vērā to, ka, apstrīdot administratīvo aktu, pieteicēja nav ievērojusi apstrīdēšanas termiņus.

[7.2.2] Tiesa ir pārkāpusi pieteikuma robežas, jo ne sākotnējā pieteikuma redakcijā, ne pieteikuma grozījumos pieteicēja nav lūgusi uzlikt atbildētājai pienākumu rakstveidā atvainoties.

[8] Tiesas sēdē pieteicējas un atbildētājas pārstāvji apelācijas sūdzības uzturēja, savukārt otra administratīvā procesa dalībnieka apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[9] Noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzības nav pamatotas, pieteikums daļā par Rīkojuma atcelšanu ir apmierināms, savukārt pieteikums daļā par mantiskā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 278.panta 1.punktu, atstājams bez izskatīšanas.

[10] Pirmās instances tiesa secināja, ka Rīkojums ir atzīstams par prettiesisku un tādēļ atceļams.

Attiecībā uz iepriekš minēto secinājumu Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietvertajai motivācijai (*tās atreferējumu sk. šā sprieduma 6.1.-6.3.punktā*), atzīstot to par pareizu un pilnībā pietiekamu. Saskaņā ar minēto normu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

[11] Tā kā jau sākotnēji Administratīvās rajona tiesas tiesnese ar 2008.gada 26.maija lēmumu ir pieņēmusi pieteikumu par Rīkojuma atcelšanu, pieteicējas iesniegtos pieteikuma grozījumus (tostarp atzīt Rīkojumu par prettiesisku un atcelt) apgabaltiesa vērtē kā prasījuma precizēšanu attiecībā uz Rīkojumu, nevis kā jaunu prasījumu. Ievērojot minēto, apgabaltiesa noraida kā nepamatotu Augstskolas

apelācijas sūdzības argumentu, ka pieteicēja nokavējusi pieteikuma iesniegšanas termiņu.

[12] Lietā atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināta Augstskola. Pilnvaru Augstskolas pārstāvei izsnieguši SIA „Baltijas starptautiskā akadēmija" valdes locekļi *S.B.* un *V.N.*, kuriem saskaņā ar komercreģistra datiem ir tiesības kopīgi pārstāvēt sabiedrību.

Saskaņā ar Augstskolu likuma 7.panta trešo daļu privātpersonu dibinātas augstskolas (..) ir komercsabiedrības (..), kas darbojas saskaņā ar Komerclikumu (..).

Tā kā Augstskolu dibinājušas privātpersonas, nevis valsts, tad saskaņā ar Augstskolu likuma 7.panta trešo daļu tā darbojas kā komersants – SIA „Baltijas starptautiskā akadēmija", kurai komercreģistrā ierakstīts firmas nosaukums – Baltijas starptautiskā akadēmija. Līdz ar to arī minētā komersanta valdes locekļi *S.B.* un *V.N.* ir tiesīgi izsniegt pilnvaru Augstskolas pārstāvēšanai tiesā.

Ievērojot minēto, nepamatots ir pieteicējas apelācijas sūdzības arguments, ka pilnvarojums atbildētājas pārstāvim nav noformēts atbilstoši likuma prasībām.

[13] Administratīvā procesa likuma 93.panta (*redakcijā, kas bija spēkā Rīkojuma apstrīdēšanas laikā*) pirmā daļa noteica, ka, iesniedzot augstākai iestādei iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu, vienlaicīgi var prasīt atlīdzinājumu. Atbilstoši šā panta otrajai daļai, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets vai saskaņā ar normatīvo aktu administratīvo aktu var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas augstākā iestādē, pieteikumā par administratīvā akta pārsūdzēšanu vienlaicīgi var prasīt arī atlīdzinājumu. Atlīdzinājumu var prasīt, arī pārsūdzot iestādes faktisko rīcību.

No minētā tiesiskā regulējuma ir secināms, ka personai ar prasījumu par atlīdzinājumu vispirms jāvēršas iestādē. Savukārt tiesā to var prasīt vienlaikus ar administratīvā akta (faktiskās rīcības) pārsūdzēšanu tad, ja nav augstākas iestādes, kur administratīvais akts (faktiskā rīcība) vispirms apstrīdams, vai ja normatīvie akti tieši paredzējuši ar pieteikumu uzreiz vērsties tiesā.

Atbilstoši Augstskolu likuma 49.panta otrajai daļai (*redakcijā, kas bija spēkā Rīkojuma apstrīdēšanas laikā*) augstskolā personas izslēgšanu no studējošo saraksta veic augstskolas rektors vai dekāns, koledžā – koledžas direktors. Apelācijas izskata senāts vai koledžas padome. No lietas materiāliem ir redzams, ka *M.Z.*, apstrīdot Rīkojumu Senātam, atlīdzinājumu nav prasījusi (*lietas 8.-9.lapa*).

No minētā ir secināms, ka attiecībā uz atlīdzinājumu pieteicēja nav ievērojusi lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Administratīvā procesa likuma 278.panta 1.punktā noteikts, ka tiesa atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, ja pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atzīst, ka *M.Z.* pieteikums daļā par mantiskā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir atstājams bez izskatīšanas.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 93.panta trešās daļas pirmo un otro teikumu, ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu, iesniegumu par

atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā augstākas iestādes lēmums, un tas nav pārsūdzēts, ir stājies spēkā tiesas spriedums vai arī tiesvedība lietā ir izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu).

[14] Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa pamatoti apmierināja pieteikumu daļā par Rīkojuma atcelšanu, bet nepamatoti skatīja pēc būtības pieteikumu daļā par atlīdzinājumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 278.panta 1.punktu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

apmierināt *M.Z.* pieteikumu daļā par Baltijas Starptautiskās akadēmijas rektora 2007.gada 4.decembra rīkojuma Nr.1711/m atcelšanu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu Baltijas Starptautiskās akadēmijas rektora 2007.gada 4.decembra rīkojumu Nr.1711/m.

Atstāt bez izskatīšanas *M.Z.* pieteikumu daļā par materiālā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Uzlikt pienākumu Baltijas starptautiskajai akadēmijai atlīdzināt *M.Z.* viņas samaksāto valsts nodevu 20 (divdesmit) latu apmērā par pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja /*paraksts*/ M.Osmane

Tiesneses /*paraksts*/ S.Gintere

/*paraksts*/ V.Zommere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese M.Osmane
Rīgā, 2012.gada 10.janvārī